KRONIKA FARMACEUTYCZNA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO FARMACEUTÓW-PRACOWNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Redaktor — Cz. Nałęcz.

ROK XXX. Nr. 3 15 lutego 1931 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1930 r. o wydawaniu z aptek środków lekarskich.

Na podstawie art. 2 p. 13 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 371) §7 ustawy o unormowaniu ustroju aptekarstwa z dnia 18 grudnia 1906 r. (austr. Dz. U. P. z 1907 r. Nr. 5) oraz §§ 1 i 2 rozdziału III niemieckiej ustawy aptekarskiej z dnia 11 października 1801 r., zarządzam co następuje:

§ 1. Apteki powinny stale utrzymywać dostateczną w stosunku do ich czynności ilość wszystkich, objętych przez farmakopeę, środków i odczynników analitycznych, oraz te środki, których utrzymywanie jest nakazane specjalnemi rozporządzeniami.

Wszystkie, utrzymywane przez apteki środki, objęte przez farmakopeę lub inne specjalne rozporządzenia, powinny ściśle odpowiadać wymaganiom, przewidzianym w tych przepisach; pozostałe środki powinny być najlepszej jakości.

Wszystkie środki powinny być przed ich użyciem zbadane na czystość i tożsamość.

§ 2. Wszystkie środki powinny być wydawane z aptek według kolejności składanych recept, jednak pierwszeństwo służy receptom zaopatrzonym przez zapisującego dopiskiem „statim", „cito".

W przypadkach zatruć żądaną odtrutkę należy wydać niezwłocznie.

Jako receptę rozumie się pisemne upoważnienie do otrzymania z apteki jakiegokolwiek środka, zaordynowanego choremu przez lekarza, lekarza-dentystę, lekarza weterynaryjnego lub felczera, uprawnionych do wykonywania praktyki, o ile w upoważnieniu tem został podany sposób użycia.

§ 3. Recepta powinna zawierać:

1) nazwisko chorego, względnie nazwisko właściciela chorego zwierzęcia i rodzaj tego ostatniego,
2) nazwę i ilość środka, jaki ma być wydany, ewentualnie jego postać,
3) sposób użycia w języku polskim (sposób użycia może być oznaczony klauzulą „wiadomo"),
4) datę zapisania recepty,
5) podpis zapisującego i jego adres.

Sposób użycia może być dodatkowo podany w innych językach.

Recepta powinna być napisana pismem czytelnem.

W razie, gdyby podpis zapisującego był nieczytelny, powinien on być powtórzony w nadruku, bądź ręcznie pismem czytelnem.

§ 4. Każda recepta, na której podstawie jakikolwiek środek ma być wydany, powinna być zaopatrzona kolejnym numerem i otaksowana.

Numeracja recept powinna być rozpoczynana od pierwszego numeru z początkiem roku kalendarzowego, a w aptekach, otwieranych w ciągu roku — z dniem otwarcia.

§ 5. Przy taksowaniu recept powinna być na nich oznaczona cena każdego zosobna składnika, cena naczynia, w którem środek zostaje wydany, oraz należność, jaka przypada za pracę przy recepturze (taxa laborum).

§ 6. Każda recepta, na której podstawie jakikolwiek środek został wydany, powinna być przez aptekę zatrzymana, podpisana przez wykonywującego ją, i w ciągu 3 lat przechowywana, a do wydanego środka powinien być dołączony jej odpis (sygnatura).

§ 7. Recept, przyjętych przez aptekę do wykonania nie wolno pokazywać nikomu, prócz osób, które je zapisały, chorych, którym były wydane, i ich pełnomocników oraz władz nadzorczych.

Również wzbronione jest wydawanie odpisów takich recept oraz udzielanie na ich podstawie jakichkolwiek wiadomości o chorobie osób, którym recepty zostały zapisane.

§ 8. Na sygnaturze, oprócz podpisu recepty, powinny być oznaczone firma i adres apteki, data wykonania recepty, jej numer kolejny, przypadająca według taksy cena oraz podpis wydającego.

W razie pobrania ceny niższej od tej, jako przypada według taksy, na sygnaturze ma być oznaczona również ta ostatnia cena.

§ 9. Sygnatura ma być przymocowana do naczynia, w jakim środek został wydany, jednak w taki sposób, aby mogła być odjęta bez uszkodzenia jej tekstu.

§ 10. Sygnatury, dołączone do środków, przeznaczonych do wewnętrznego użytku mają być białego, do zewnętrznego użytku — pomarańczowego, a do zastrzyków — niebieskiego koloru.

W przypadkach, kiedy w aptece wraz z receptą zostaje złożony jej odpis, sporządzony przez zapisującego, odpis ten może być użyty jako sygnatura pod warunkiem uzupełnienia go wymaganemi w § 8 danemi i naklejenia na naczyniu odpowiedniej kartki koloru białego z nadrukiem „wewnętrzne", bądź poma-

rańczowego z nadrukiem „zewnętrzne", bądź niebieskiego z nadrukiem „zastrzyk".

§ 11. Przy powtórnem wydaniu środka na podstawie sygnatury (jeżeli wydanie takie nie jest wzbronione), należy z nią postąpić tak samo, jak z receptą (§ 4), a do wydawanego środka dołączyć nową sygnaturę z zachowaniam przepisów § 8.

§ 12. Środki, oznaczone w taksie krzyżykiem, oraz przetwory, zawierające takie środki, mogą być wydawane z aptek tylko na podstawie recept. Ponadto tylko na podstawie recept mogą być wydawane preparaty organoterapeutyczne, pochodne arsenobenzolu, wszelkie środki homeopatyczne, surowice i szczepionki weterynaryjne.

Zakres uprawnień lekarzy-dentystów do zapisywania recept jest unormowany osobnem rozporządzeniem.

Na podstawie recept felczerów, mogą być wydawane wszelkie środki, z wyjątkiem wyszczególnionych w wykazie A, dołączonym do niniejszego rozporządzenia (załącznik Nr. 1), ale tylko na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz na obszarze m. st. Warszawy.

§ 13. Powtórne wydawanie jakichkolwiek środków na podstawie sygnatur jest wzbronione:

1) jeżeli zapisujący receptę zaopatrzył ją w klauzulę „ne repetatur",
2) jeżeli recepta obejmuje jeden ze środków, oznaczonych w taksie krzyżykiem, w dawce, przekraczającej maksymalne normy, ustalone farmakopeą.
3) jeżeli recepta obejmuje jeden ze środków, wyszczególnionych w wykazie A, dołączonym do niniejszego rozporządzenia (załącznik Nr. 1).

Jednak w tym ostatnim przypadku (p. 3) powtórne wydanie jest dozwolone, jeżeli środek jest przeznaczony do użytku zewnętrznego, lub jeżeli zapisujący receptę oznaczył na niej, że powtórzenie może nastąpić i w jakim czasie, względnie w jakich odstępach czasu.

§ 14. Środki, oznaczone w takie krzyżykiem, lub przetwory, w których skład wchodzą takie środki, nie mogą być wydawane w ilości większej, niż zapisana w recepcie.

§ 15. Środki, oznaczone w taksie krzyżykiem, w dawce, przekraczającej normy maksymalne, ustalone przez farmakopeę, mogą być wydawane tylko wtedy, kiedy zapisujący receptę powtórzył na niej słowami tę dawkę, a powtórzenie to osobno podpisał.

Gdyby powtórzenie i drugi podpis zostały przez zapisującego opuszczone, a porozumienie się z nim apteki nie było możliwe, środek zapisany może być wydany z obniżeniem dawki do normy, ustalonej przez farmakopeę.

§ 16. Środki, nieoznaczone w taksie krzyżykiem, mogą być wydawane z aptek również w odręcznej sprzedaży, t. j. bez recept.

W odręcznej sprzedaży mogą być ponadto wydadane środki, wyszczególnione w załączniku Nr. 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Na opakowaniu wydanych w odręcznej sprzedaży środków ma być oznaczona ich nazwa i ilość, firma apteki i jej adres oraz pobrana cena.

Jeżeli w skład wydawanego w odręcznej sprzedaży środka wchodzi więcej, niż jeden składnik, na opakowaniu ma być podana nazwa i ilość każdego składnika. Postanowienie to nie dotyczy środków złożonych, objętych przez farmakopeę, lub przez inne specjalne rozporządzenia.

§ 18. Wzbronione jest dodawanie do wydawanych w odręcznej sprzedaży środków jakichkolwiek wskazań leczniczych. Postanowienie to nie dotyczy tych specyfików farmaceutycznych, które mogą być w odręcznej sprzedaży wydawane.

§ 19. Nazwy wszelkich środków, wydawanych z aptek, bądź na podstawie recept ((sygnatur), bądź w odręcznej sprzedaży powinny być oznaczone w sposób następujący:

1) środki, objęte przez farmakopeę lub inne specjalne rozporządzenia, mogą być oznaczone wyłącznie nazwami, w nich ustalonemi;
2) środki, zawierające tylko jeden składnik działający (z wyjątkiem środków, wyżej w p. 1 wymienionych) mogą być oznaczone wyłącznie nazwami naukowemi lub powszechnie używanemi, bądź też nazwami, nadanemi im przez pierwszego wytwórcę (wynalazcę);
3) środki, zawierające więcej, niż jeden składnik (z wyjątkiem środków, wyżej w p. 1 wymienionych), mogą być oznaczane wyłącznie przez dodanie nazw poszczególnych składników z zachowaniem przepisów punktu 2.

Postanowienia niniejszego paragrafu nie mają zastosowania do środków, wyszczególnionych w p. p. 1 — 6 § 20.

§ 20. Wszystkie wydawane z aptek czy to na recepty, czy w odręcznej sprzedaży, środki powinny być oznaczone wyłącznie firmą apteki wydającej.

Postanowienie to nie dotyczy:

1) specyfików farmaceutycznych,
2) preparatów organoterapeutycznych,
3) surowic, szczepionek i wszelkich preparatów bakteryjnych,
4) pochodnych arsenobenzolu,
5) preparatów dentystycznych, stosowanych chorym osobiście przez lekarzy-dentystów,
6) środków na odciski i
7) pre, aratów, wyszczególnionych w załączniku Nr. 3 do niniejszego rozporządzenia.

Na wymienionych wyżej w p. p. 1 — 7 środkach ma być oznaczona również firma apteki wydającej.

§ 21. Zarządca apteki jest odpowiedzialny za na-l żytą jakość wszystkich środków zarówno sprowadzonych, jak i w aptece przyrządzonych.

§ 22. Za nienależytą jakość środków, przyrządzonych w aptece zarządca nie jest odpowiedzialny tylko wtedy, kiedy środek został przyrządzony przez innego farmaceutę, posiadającego pełnię praw zawodowych, a nienależyta jakość była spowodowana nie złą jakością użytych substancyj, a wadliwym lub niezgodnym z receptą bądź urzędowym przepisem sposobem przyrządzenia. W tych przypadkach odpowiedzialność ponosi przyrządzający.

§ 23. Wszelkie przeznaczone do wewnętrznego użytku środki w postaci tabletek mogą być wydawane z aptek tylko wtedy, jeżeli:

1) tabletka, włożona do wody w temperaturze, nieprzekraczającej 37° C, rozpada się na proszek w ciągu nie dłużej, niż 10 minut;
2) substancje, dodane dla sformułowania tabletki bądź przyśpieszenia jej rozpadania się w wodzie, są dla organizmu obojętne, a zarazem nie powodują zmian środka działającego lub jego działania;
3) substancyj, koniecznych dla sformowania tabletki, nie użyto w ilości, przekraczającej konieczne minimum.

§ 24. Jeżeli recepta obejmuje taki środek, który wolno jest utrzymywać w aptekach w gatunku tak surowym, jak i oczyszczonym, a zapisujący nie określił, jaki gatunek ma być użyty, to należy wydać gatunek oczyszczony.

§ 25. Jeżeli recepta obejmuje środek, używany w różnych koncentracjach lub o różnej sile działania, a zapisujący nie określił stopnia koncentracji, to należy wydać gatunek o najmniejszej koncentracji lub sile działania.

§ 26. Wzbronione jest wydawanie z aptek jakichkolwiek środków na podstawie takich recept, w których zamiast nazw właściwych użyto klauzuli „secundum meam praescriptionem", bądź innej klauzuli, oznaczającej jakieś porozumienie lub układ, istniejące pomiędzy apteką a zapisującym receptę.

§ 27. Środki, ulegające zmianom pod wpływem światła, należy wydawać w naczyniach, chroniących je przed tym wpływem. Naczynia szkalne w tych przypadkach powinny być koloru oranżowego.

§ 28. Wzbronione jest wydawanie z aptek środków silnie działających lub trujących w naczyniach, zwykle używanych do artykułów żywności, jak np. flaszki od piwa, wina, wódki, octu, kieliszki i t. p.

§ 29. Apteki obowiązane są wydawać wszelkie, żądane na podstawie recept, środki o każdej porze dnia i nocy. W nagłych, groźnych dla zdrowia przypadkach, apteki obowiązane są wydać żądany środek na podstawie sygnatury, jeżeli powtórne wydanie nie jest wzbronione, a także bez sygnatury, jeżeli dany środek może być wydawany w odręcznej sprzedaży.

W miejscowościach, gdzie istnieje więcej, niż jedna apteka, a wojewódzkie władze administracji ogólnej wyznaczyły nocne lub świąteczne dyżury dla niektórych tylko aptek, pozostałe apteki są zwolnione poza normalnemi godzinami otwarcia od obowiązku, wymienionego w ust. 1.

§ 30. Sposób wydawania z aptek substancyj i przetworów odurzających oraz eteru etylowego i jego mieszanin jest unormowany przez osobne przepisy.

§ 31. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą:

§§ 17 — 32, 34, 35 i 37 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1926 r. w sprawie wydawania z aptek środków leczniczych i określania ich ceny (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 401), rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 8 października 1921 r. w przedmiocie prowadzenia przez apteki na terenie b. zaboru austrjackiego ksiąg receptowych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 621) oraz wszelkie dotychczasowe przepisy, wydane w sprawach unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a z niem sprzeczne.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) Sławoj Składkowski

Załącznik Nr. 1 do rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1930 r. (poz. 30).

WYKAZ A

OBEJMUJĄCY CZĘŚCIEJ UŻYWANE ŚRODKI LECZNICZE KTÓRE APTEKI OBOWIĄZANE SĄ PRZECHOWYWAĆ W SZAFIE ZAMKNIĘTEJ.

Acidum arsenicosum sales et praeparata ejus,
Acidum arsenicicum sales et praeparata ejus,
Aconitinum et sales ejus,
Arecolinum et sales ejus,
Arsenobenzolum (salvarsan) i jego pochodne,
Atropinum et sales ejus,
Dioninum (Aethylmorphium hydrochloricum),
Duboisinum et sales ejus,
Homatropinum et sales ejus,
Hyoscyaminum et sales ejus,
Hydrargyri sales
Except.: Hydrarg, chloratum mite et sulfuratum,
Natrium acetylarsanilicum (Arsacetinum),
Natrium arsanilicum (Atoxylum),
Natrium kakodylicum,
Natrium methylarsenicicum (Arrhenalum),
Nitrogycerinum,
Oleum Crotonis,
Ouabainum,
Phosphorus,
Physostigminum et sales ejus,
Pilocarpinum et sales ejus,
Scopolaminum et sales ejus,
Strophantinum,
Strychninum et sales ejus,
Veratrinum,
Yohimbinum.

Załącznik Nr. 2 do rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1930 r. (poz. 30).

Acetum Sabadillae,
Adicum carbolicum purum,
Amidopyrinum w proszkach lub tabletkach po 0,3
Antipyrinum „ „ „ „ 0,3
Argentum nitricum w pałeczkach oprawnych,
Chloroformium w mieszaninach z innemi środkami leczniczemi, zawierającemi go nie więcej, aniżeli 20%,
Cuprum sulfuricum,
Formalinum,
Phenacetinum w proszkach lub tabletkach po 0,3.
Proszki od bólu głowy dla dorosłych o składzie:
1) Coffeini 0,05, Phenacetini 0,3,
2) Coffeini 0,05, Amidopyrini 0,25,
3) Coffeini 0,05, Phenacetini 0,3 Acidi acetylo-salicylici 0,3,
4) Coffeini 0,05, Amidopyrini 0,25, Acidi acetylo-salicilj 0,3,
5) Coffeini 0,05, Phenacetini 0,3, Acidi acetylo-salicylici 0,3, Guaranae pulveratae 0,3,

Proszki od kaszlu dla dorosłych o składzie:
Codeini phosphorici 0,01,
Radicis Ipecacuanhae pulveratae 0,03,
Kalii sulfurici 0,26.

Radix Ipecacuanhae pulveratae w postaci pastylek, zawierających nie więcej, niż po 0,01,
Santoninum w postaci pastylek, zawierających nie więcej niż po 0,05,

Sirupus Ipecacuanhae,
Tinctura Jodi,
Tinctura Sabadillae,
Zincum sulfuricum.

Załącznik Nr. 3 do rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1930 r. (poz. 30).

Capsulae contra taeniam — Kapsułki przeciw soliterowi
Extracti Filicis Maris 0,5,
Extracti sicci Corticis radicis Granati 0,1,
M. d. t. dos Nr. 12 in caps, gelat.

Capsulae Eucalypti compositae — Kapsułki eukaliptusowe złożone
Olei Eucalypti globuli 0,08
Kreosoti e fagi 0,015
Jodoformii 0,05
M. d. t. d. Nr. 40 in caps. gelat.

Capsulae antigonorheicae — Kapsułki przeciw rzeżączce
Extracti Kawa — Kawa 0,025
Olei Santali
Balsami Copaivae aa 0,15
M. d. t. d. Nr. 20 in caps. gelat.

Emulsio Olei Jecoris — Emulsja tranowa
Gummi arabici pulverati
Gummi Tragacanthae pulverati aa 5,0
Olei Jecoris Aselli 400,0
rozmieszać dokładnie w suchej większej flaszce, poczem dodać
Glycerini 75,0
i ciepły roztwór z
Gelatinae 1,0
Aquae destillatae 250,0
i wstrząsać do zupełnego zmieszania, poczem dodać
Aquae destillatae 159,0
i roztwór z
Calcii hypophosphorosi 5,0
Saccharini 0,15
Olei Amygdalarum amar. 0.15
Aquae Cinnamomi 100,0
i dokładnie rozmieszać.

Extractum Colae saccharatum granulatum — Kola ziarniste
Extracti Nucum Colae spissi 5
Sacchari albi 95
Aquae destillatae q. s.
zarabia się na gęste ciasto, przeciera przez sito z otworami o średnicy około 2 milimetrów i wysusza przy temperaturze 40° C.

Glycerophosphatum granulatum — Glicerofosfat ziarnisty
Calcii glycerino-phosphorici 5
Natrii „ „ 1
Sacchari albi pulverati 94
Aquae destillatae q. s.
przyrządza się jak Extractum Colae saccharatum granulatum.

Glycerophosphatum granulatum cum Ferro — Glicerofosfat ziarnisty z żelazem
Ferri glycerino-phosphorici 1
Calcii „ „ 5
Sacchari albi pulverati 94
Aquae destillatae q. s.
przyrządza się jak Extractum Colae saccharatum granulatum.

Glycerophosphatum granulatum cum Lecithino — Glicerofosfat ziarnisty z lecytyną
Calcii glycerinophosphorici 4
Natrii „ 1
Lecithini ex ovis 1
Sacchari albi pulverati 94
Aq. destillatae q. s.
przyrządza się jak Extractum Colae saccharatum granulatum.

Glycerophosphatum granulatum cum Magnesia — Glicerofosfat ziarnisty z magnezją
Calcii glycerinophosphorici 4
Natrii „ 1
Magnesiae glycerinophosphoricae 1
Sacchari albi pulverati 94
Aquae destillatae q. s.
przyrządza się jak Extractum Colae granulatum saccharatum.

Injectiones anestheticae Nr. 1
Novocaini 0,01
Solutionis Suprarenini 1 : 1000 gtt. unam.
Aquae destillatae ad 1 cm^3.

Injectiones anestheticae Nr. 2
Novocaini 0,02
Solutionis Suprarenini 1 : 1000 gtt. unam.
Aquae destillatae ad 1 cm^3.

Injectiones anestheticae Nr. 3
Novocaini 0,02
Solutionis Suprarenini 1 : 1000 gtt. duo
Aquae destillatae ad 1 cm^3.

Linimentum Capsici compositum — Mazidło pieprzowe złożone
Tincturae Capsici annui (1 : 3) 525
Saponis medicati 3
Camphore tritae 30
Olei Rosmarini 10
Olei Lavandulae 10
Olei Thymi 10
Olei Caryphollorum 10
Olei Cinnamomi 2
Liquoris Ammonii caustici 100

Linimentum restaurans — Restitutions fluid
Tincturae Capsici 150
Spiritus camphorati 100
Liquoris Ammonii caustici 100
Spiritus Vini 90% 200
Spiritus aetherei 100
Natrii chlorati 50
Aquae destillatae 300
miesza się i filtruje.

Liquor Ferratini arseniatus
Ferratini 50
Liquoris Kalii arsenicosi 4
Glycerini 200
Spiritus Vini 90% 75
Essentiae Marasquino 5
Aquae destillatae 666
rozpuszcza się i filtruje.

Liquor Triferrini compositus
Triferrini 15
Natrii bicarbonici 11
Aquae destillatae 632
Natrii citrici 8
Sacchari albi 155
Spiritus Vini 90% 170
Tincturae aromaticae
„ Cinnamomi
„ Vanillae àà 1
„ Chinae compositae 2
rozpuszcza się i filtruje.

Liquor Triferrini compositus arseniatus
Triferrini 15
Natrii bicarbonici 11
Aquae destillatae 632
Natrii citrici 8

Sacchari albi 155
Spiritus Vini 90% 170
Liquoris Kalii arsenicosi 4
Tinctuare Aurantii corticis 4
„ Aromaticae
„ Cinnamomi
„ Vanillae aa 1
„ Chinae compositae 2
rozpuszcza się i filtruje.

Mel Consolidae — Miód żywokostowy
Radicis Consolidae conc. 30
„ Glycerrhizae conc. 30
Spiritus Vini 90% 50
Aqae destillatae 400
wytrawia się w przeciągu 48 godzin i w 300 cz. cedzonki rozpuszcza:
Sacchari albi 400
poczem dodaje:
Melis depurati 280
Extracti Castaneae fluidi 20.

Mel Foeniculi — Miód koperkowy
Fructum Foeniculi contusorum 100
Spiritus Vini 90% 50
Aqae destillatae 400
wytrawia się w przeciągu 48 godzin i w 300 cz. cedzonki rozpuszcza:
Sacchari albi 400,,
poczem dodaje:
Melis depurati 250.

Pastilli cum Mentholo et Oleo Eucalypti — Cukierki mentolowo-eukaliptusowe
Olei Eucalypti 1
Mentholi 2
Gummi arabici 100
Massae ad confectionem q. s. fiant pastilli Nr. 1000

Piperazinum effervescens — Piperazina musująca
Piperazini puri crystal. 40
Natrii bicarbonici 460
Acidi citrici 80
Acidi tartarici 300
Sacchari albi 120
Spiritus 95% q. s.
przyrządza się jak Extractum Colae saccharatum granulatum.

Sal bromatum effervescens — Sól bromowa burząca
Kalii bromati 160
Natrii bromati 160
Ammonii bromati 80
Natrii bicarbonici 200
Acidi citrici 76
Acidi tartarici 89
Saccari albi 235
Alcoholis absoluti 80.

Sirupus Calcii glycerino-phosphorici
Calcii Glycerino-phosphorici 10
Acid. Citric. 1
Sirupi simplicis ad 1000.

Sirupus Chinae
Extr. Chinae aquos. 2
Vini Malacensis 4
Sirupi simplicis 94.

Sirupus Chinae ferratus
Extr. Chinae frig. parati 20
Ferri Ammon. citric. 10
Acid. Citric. 1
Aquae destillatae 60
Sirupi simplicis 810
Tincturae Aromaticae 1
Tincturae Aurantii corticis 1
Tincturae Cinnamomi 1
Aether. Acetici 0,5.

Sirupus Ferri oxydati saccharati
Ferri oxydati saccharati solubilis 3% 3
Sirupi Sacchari 97.

Sirupus Kreosoti-Lactici comp.
Kreosoti lactici 10
Calcii lacto-phosphorici 10
Codeini phosphorici 0,5
Tincturae Aconiti 10
Tincturae Aurantii cort. 10
Sirupi Citri ad 1000.

Sirupus hypophosphorosus compositus — Syrop podfosforawy złożony
Calcii hypophosphorosi 20
Kalii hypophosphorosi 10
Natrii hypohosphorosi 10
Mangani chlorati 2
Aquae destillatae 500
rozpuścić, ogrzewając niewyżej 45^0, poczem dodać: Sacchari albi 550 i po rozpuszczeniu dodawać oddzielnie przygotowane:
1) Ferri lactici 5
Acidi citrici 2,5
Aquae destillatae ebulientis 25
2) Chinini muriatici 1
Acidi citrici 2,5
Aquae destillatae ebulientis 25
3) Tincturae Strychni 15
zmieszać i przefiltrować.

Sirupus jodotannicus phosphoricus
Acidi tannici 2,5
Spiritus Vini 95% 100
Jodi puri 2
Extracti Ratanhiae 4
ogrzewa się na kąpieli wodnej do związania jodu, poczem miesza się z roztworem, przyrządzonym z:
Calcii phosphorici acidi 20
Sacchari albi 150
Aquae destillatae 100
i w końcu dodaje się:
Sirupi Cerasorum 700.

Sirupus Kalii sulfoguajacolici compositus
Kalii sulfoguajacolici 60
Sirupi Aurantii corticis 940.

Sirupus Thymi compositus
Extracti Thymi fluidi 150
Spiritus Vini 90% 35
Liquoris Ammonii caustici 3
Natrii bromati 6
Kalii bromati 6
Ammoni bromati 3
Sirupi simplicis ad 1000

Spiritus Vini gallicus cum sale pro usu externo
Natrii chlorati 50
Essentiae Cognaci 5
Spiritus Vini diluti 950
Olei Vitis viniferae gtt. X.

Tinctura Ferri oxydati saccharati
(Liquor Ferri oxydati saccharati)
Ferri oxydati saccharati 3% 75
Aquae destillatae 574
po rozpuszczeniu dodać:
Sirupi simplicis 180
Spiritus Vini 90% 165

Tincturae Aurantii corticis 3
„ aromaticae 1,5
„ Vanillae 1,5
Aetheris acetici gtt. V.

Tinctura Ferri oxydati saccharati cum Arseno
(Liquor Ferri oxydati saccharati cum Arseno)
Tincturae Ferri oxydati saccharati 996
Liquoris Kalii arsenicosi 4.

Tinctura Ferro-Mangani saccharati
Ferri-Mangano saccharati 60,0
Aquae destillatae 570,0
po rozpuszczeniu dodać:
Sirupi simplicis 180,0
poczem dodawać małemi porcjami mieszaninę z:
Spiritus Vini 90% 150,0
Tincturae Aurantii corticis 4,0
„ Aromaticae
„ Cinnamomi
„ Vanillae aa 1,0
Aetheris acetici gtt. V
po zmieszaniu dodać wody destylowanej do 1000,0 poczem przefiltrować.

Tinctura Ferro-Mangani saccharati cum Arseno
(Liquor Ferro-Mangani saccharati cum Arseno)
Tincturae Ferro Mangani saccharati 996
Liquoris Kalii arsenicosi 4.

Unguentum Acidi borici cum Mentholo, Boromenthol
Mentholi 1
Acidi borici 4
Vaselini americani albi 96.

Unguentum Methylii salicylici cum Mentholo — Balsam mentolowo-salicylowy
Mentholi 50
Methyli salicylici 200
Lanolini
Vaselini flavi americani aa 375,0.

Przetwory dla celów dentystycznych.

Olejek jodowy Nr. 1.
Tincturae Jodi
Eugenoli aa 5,0
Phobroli 10
Olei Eucalypti 1,0.

Olejek jodowy Nr. 2.
Tincturae Jodi 6,0
Ilei Caryophollorum 6,0
Glycerini 1,0
Olei Rosae gtt. j.

Pasta arszenikowa.
Acidi arsenicosi 2,5
Novocaini 1,5
Thymoli 0,25
Eugenoli q. s. ut fiat pasta.

Pasta formalinowa Nr. 1.
Novocaini
Thymoli aa 1,0
Formalini 40% 1,0
Vaselini albi 3,0
Zinci oxydati 7,0 m. f. pasta.

Pasta formalinowa Nr. 2.
Paraformaldehydi 10,0
Thymoli 10,0
Zinci oxydati 20,0
Glycerini q. s. ut f. pasta.

Pasta jodoformowa.
Paraformaldehydi 20,0
Jodoformii, Thymoli aa 0,5
Zinci oxydati 7,0
Tannini 10,0
Phenoli
Olei Caryophyllorum
Olei Cinnamomi aa gtt. x Glycerini p. s. ut fiat pasta.

Pasta trójkrezolo-formalinowa Nr. 1.
Zinci oxydati 8,0
Zinci sulfurici anhydrici 2,0
Tricresoli 3,0
Formalini 1,0
Eugenoli 1,0 m. f. pasta.

Pasta trójkrezolo-formalinowa Nr. 2.
Formalini 1,0
Tricresoli 2,0
Eugenoli 1,0
Thymoli 1,0
Glycerini 1,0
Zinci oxydati 10,0.

Płyn fenolowo-kamforowy.
Acidi carbolici crystallisati 3,0
Camphorae 6,0
Alcoholi absoluti 1,0.

Płyn trójkrezolo-formalinowy Nr. 1.
Tricresoli 2,0
Formalini 1,0.

Płyn trójkrezolo-formalinowy Nr. 2.
Tricresoli 1
Formalini 1,0.

Płyn trójkrezolo-formalinowy Nr. 3.
Tricresoli 3,0
Formalini 1,0.

Płyn trójkrezolo-formalinowy Nr. 4.
Tricresoli 2,0
Formalini 1,0
Alcoholi 1,0.

Płyn znieczulający.
Olei jodati 5,0
Camphorae phenolatae 5,0
Mentholi 8,0
Tincturae Aconiti 3,0
Chloroformii 10,0.

Triopasta.
Tricresoli 10,0
Creolini 20,0
Glycerini 4,0
Trioxymethyleni 20,0
Zinci oxydati 60,0 m. f. pasta.

O wyodrębnienie ustawodawstwa socjalnego dla pracowników umysłowych.

Podajemy tekst memorjału, złożonego P. Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej przez Centr. Organizację Z. Z. Pracowników Umysłowych:

„Ogłoszenie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji instytucyj ubezpieczeń społecznych w Dz. U. R. P. Nr. 81 z rb. zaskoczyło szeroki ogół pracowników umysłowych, jakoteż centrale ruchu zawodowego pracowników umysłowych, które o opracowywaniu tego Dekretu wcale nie były poinformowane.

Zaniepokojenie, spowodowane niepoinformowaniem o przygotowywanym Dekrecie central ruchu zawodowego pracowników umysłowych, po zaznajomieniu się z przepisami wzmiankowanego Dekretu, przeobraziło się w negatywny stosunek do tegoż Dekretu, wywołany jego przepisami, dotyczącemi organizacji samorządu instytucyj ubezpieczeń społecznych, a w szczególności przepisami, zmieniającemi ustrój zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych i niweczącemi z jednej strony całkowicie odrębność ubezpieczenia pracowników umysłowych, a z drugiej strony pozbawiający ubezpieczonych jakiegokolwiek wpływu na organizację zakładów ubezpieczeń.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych weszło w życie w dn. 1 stycznia 1928 r., z wyjątkiem przepisów, dotyczących części organizacyjnej. Przepisy organizacyjne Dekretu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, pomimo utworzenia 4-ch Zakładów Ubezpieczeń: w Warszawie, Lwowie, Poznaniu i Królewskiej Hucie i upływu lat trzech od daty obowiązywania Dekretu, nie weszły w życie ani na jednym obszarze działania Z. U. P. U. Fakt ten dowodzi, że krytyka przepisów organizacyjnych Dekretu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych pozbawiona jest jakichkolwiek podstaw. Brak jest bowiem doświadczenia, któreby dostarczyło materjału do ujemnej, czy dodatniej oceny przepisów organizacyjnych i ich wartości.

Krytyczny stosunek pracowników umysłowych do instytucyj ubezpieczenia chorobowego, niedomagania tych instytucyj, płynące z opanowania władz Kas Chorych przez ugrupowania partyjne, wytworzyły w społeczeństwie przychylną opinję do przeprowadzenia w Kasach reorganizacji. Jednakowoż organizacje pracowników umysłowych, domagające się zmian w Kasach Chorych w kierunku utworzenia z nich instytucyj leczniczych, nie rozumiały jednak przeprowadzenia tych zmian w ten sposób, by odbyły się one kosztem samorządu Kas Chorych, oraz kosztem ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych.

Jakkolwiek pracownicy umysłowi w ekonomicznem i prawnem znaczeniu należą do grupy pracowników najemnych i stąd płynie ich przynależność do świata pracy, to jednak jako specjalna warstwa społeczna inteligencji pracującej i posiadająca świadomość swego znaczenia społecznego i państwowego, organizując się w odrębne związki zawodowe pracowników umysłowych, stojące na stanowisku państwowem, podkreślała zawsze konieczność odrębnego regulowania swych potrzeb socjalnych. To stanowisko, domagające się odrębnego ustawodawstwa socjalnego dla pracowników umysłowych, wypływało z doświadczenia, które wykazało, że wspólne instytucje prawa socjalnego negliżują potrzeby pracowników umysłowych. Atoli stanowisko to nie płynie wyłącznie z pobudek egoistycznych, lecz jest również wyrazem świadomej polityki państwowej, pragnącej oprzeć się na państwowo-twórczych warstwach społecznych; tę rolę państwowo-twórczą inteligencja pracująca może odegrać tylko w miarę jej odpauperyzowania, a nigdy deklasowania. Wspólne instytucje socjalne, w działalności swojej biorąc pod uwagę jedynie poziom życiowy i warunki pracy robotnika, zmuszają inteligentów do dopasowywania swej skali życiowej według poziomu znacznie niższego.

Wydanie przez Rząd Marszałka Piłsudskiego w końcu 1927 r. Dekretu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych i w początkach 1928 r. Dekretu o umowie o pracę pracowników umysłowych, sfery pracowników umysłowych powitały jako zmianę kierunku w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, w którem interesy nasze nie znajdowały dostatecznego zrozumienia. Wydanie tych dwóch Dekretów organizacje zawodowe pracowników umysłowych poczytały jako zapowiedź trwałej zmiany kierunku polskiej polityki społecznej, a nie tylko chwilowej.

Tymczasem podstawą Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji ubezpieczeń społecznych jest chęć powiązania tak gruntownego ubezpieczeń pracowników umysłowych wszelkich ryzyk z ubezpieczeniami robotniczemi, iż niezależnie od wszelkich argumentów ubezpieczeniowych, organizacje pracowników umysłowych przepisy nowego Rozporządzenia muszą powitać, jako nawrót do tego kierunku polskiej polityki społecznej, która za przedmiot swej opieki uważała jedynie robotników, uważając, że pracownicy umysłowi z tytułu swej przynależności do świata pracy mogą conajwyżej ponosić ciężary.

Zastrzegamy sobie prawo szerszego umotywowania naszego stanowiska w sprawie poszczególnych artykułów Rozp. Prezydenta o organizacji ubezpieczeń społecznych. Jednakowoż w tej chwili pragniemy podkreślić najbardziej wadliwe przepisy powołanego Dekretu.

W art. 45 Dekret przewiduje możliwość przekazania przez Ministra Pracy Kasom Chorych poszczególnych czynności Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, jak:

a) przyznawania i wypłata świadczeń na wypadek braku pracy;

b)ustalanie obowiązku ubezpieczenia;

c) ściąganie składek;

d) czynności ewidencyjne.

Wszystkie czynności powyżej wymienione stanowią punctum salions działalności Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych.

Wprawdzie argumentem niejakim jest potrzeba usprawnienia działalności Zakładów, niemniej konieczność usprawnienia funkcjonowania Z. U. P. U., co stale podkreślają organizacje pracowników umysłowych, nie może się odbyć kosztem zniweczenia tych instytucyj, tembardziej, iż Kasy Chorych nie zdały dotychczas egzaminu z wykonania własnych zadań, powierzonych im ustawą, jakoteż nie zdały egzaminu ze swej lojalności w stosunku do Z. U. P. U. w zakresie dotychczasowej współpracy. Przekazanie Kasom Chorych wymienionych czynności uniemożliwi opracowanie w Zakładach Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych jakiegokolwiek planu finansowego, który zależał będzie od licznych instytucyj, mających własne cele na oku, pragnących realizować je kosztem ubezpieczenia pracowników umysłowych. Taksamo ustalanie obowiązku ubezpieczenia, będąc ważną i istotną czynnością z punktu widzenia polityki ubezpieczeniowej, musi być dokonywane jednolicie i przez instytucję do wykonywania ubezpieczenia pracowników umysłowych powołaną.

Jako odpowiedź na oświadczenie, że powierzenie tych czynności jest uzależnione od Ministra i stanowi dopiero upoważnienie ustawowe, pragniemy stwierdzić, iż skoro Dekret możliwości przekazania tych czynności przewidział, stanowi to wyraźny dowód intencyj ustawodawcy, pragnącego podobnego przekazania, odsuniętego w czasie li tylko ze względów technicznych.

Art. 53 zmienia całkowicie konstrukcję władz Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, które otrzymują Radę zarządzającą, składającą się z 22 członków, w tem 10 przedstawicieli ubezpieczonych z wyboru, 6 przedstawicieli pracodawców, 6 członków z nominacji.

Jakto już mieliśmy możność przedstawić wyżej, zmiany te nie zostały wywołane doświadczeniem z działalności Z. U. P. U., gdyż dotychczasowe przepisy nie weszły w życie. Zmiany te zostały wywołane wyłącznie ujemnem doświadczeniem, płynącem z Kas Chorych. Tem niemniej pragniemy podkreślić, że to przenoszenie doświadczeń z chorego organizmu na zdrowy, który, mniemamy, w warunkach swobodnego rozwoju utrzymałby się przy życiu, biorąc zwłaszcza pod uwagę inne zupełnie stosunki w organizacjach zawodowych pracowników umysłowych, które nie dopuszczają do swych organizacyj wpływów partyjnych, jest całkowicie błędne.

Zmiany w składzie liczebnym poszczególnych grup w radach zarządzających pozbawiają jakiegokolwiek wpływu ubezpieczonych na tok działalności instytucyj. Trzecia grupa członków z nominacji utworzona została przeważnie kosztem zmniejszenia grupy pracowniczej, z pozostawieniem prawie nietkniętej liczby członków z ramienia grupy pracodawców. Utworzenie w Radzie zarządzającej trzech grup w takiem ustosunkowaniu utrudnia samorządowi możność sprawnego funkcjonowania, uzależniając jego działalność od przypadkowych decyzyj, nie wykluczając zaś możliwości ciągłych reasumpcyj uchwał w zależności od składu członków, obecnych na danem posiedzeniu.

Narazie ograniczamy się do przytoczenia tych dwóch artykułów nowego Dekretu, które wyraźnie ilustrują znaczenie pozostałych zmian, wprowadzonych innemi artykułami Dekretu. Również zmiany, wprowadzone do organizacji Kas Chorych, wywołują nasze zastrzeżenia, tak np. przedewszystkiem przepis, powołujący do życia dwuosobową dyrekcję. We wszystkich tych sprawach zastrzegamy sobie złożenie osobnego naszego oświetlenia. Przedkładając powyższe Panu Ministrowi do wiadomości, wyrażamy żal, że w swoim czasie nie mieliśmy możności przedstawienia niniejszych uwag. Obecnie wprowadzone zmiany zmuszają nas do zrewidowania dotychczasowego naszego stosunku do instytucyj ubezpieczeń społecznych i w imieniu zrzeszonych w związkach zawodowych pracowników umysłowych, pragniemy oświadczyć Panu Ministrowi, **że podtrzymujemy nadal swoje stanowisko, domagające się samodzielności ubezpieczenia pracowników umysłowych i że postulat ten jest kamieniem węgielnym ruchu zawodowego pracowników umysłowych.**

Z Sekcji Farmaceutycznej Tow. Wiedzy Wojsk.

Dnia 21 listopada 1930 r. o godz. 19 m. 30 w lokalu Centrum Wyszkolenia Sanitarnego odbyło się miesięczne zebranie członków Sekcji Farmaceutycznej T. W. W. Obecnych 27. Przewodniczył *ppłk. Sokolewicz Wacław*, sekretarzował *mjr. Pellegrini Leopold*.

Po przyjęciu przez zebranych protokółu z poprzedniego zebrania przewodniczący udzielił głosu p. *prof. Stanisławowi Biernackiemu*, który wygłosił referat „Organiczne lecznicze związki fosforowe".

Do leków wzmacniających — mówi prelegent — należy bezsprzecznie i fosfór. Używanie fosforu w lecznictwie jest tak stare, jak stara jest i sama medycyna. Oprócz sławnego odwaru z jęczmienia Hipokratesa cieszyły się już w starożytności jako roborantia żółtka z jaj, produkty spalenia kości, gruczoły płciowe, a nawet sperma.

Fosfór, jako pierwiastek wykryty, został przez alchemika, Branda z Hamburga w 1669 r. Stosowanie fosforu oparte na naukowych podstawach datuje się dopiero od niedawna. Skrupulatne badanie tkanek organizmu ludzkiego wykazały obecność związków fosforowych i zwróciły uwagę na ważną rolę, jaką fosfór odgrywa w życiu organizmów. W większości naszych organów znaleziono różne związki kwasu fosforowego, jak: fosforan wapnia w kościach, fosforan sodu w plaźmie i fosforan żelaza w czerwonych ciałkach krwi.

Badania *Kellera i Breithaupta* wykazały, że z moczem wydzielają się wielkie ilości kwasu fosforowego, oni też wykazali, że ilości te nie są zależne od ilości fosforu, wprowadzonego z pokarmem do ustroju. W normalnych warunkach strata ta zostaje wyrównaną przez kwas fosforowy pokarmów. Istnieją jednak stany fizjlogiczne i patologiczne, w których ilości wprowadzone związków fosforowych są niedostateczne i straty tej nie wyrównywują. Do takich stanów należy ciąża, niedostateczna przyswajalność związków fosforowych przy rachityzmie, zbyt wielka strata przy gruźlicy, oraz rekonwalescencja i wyczerpanie.

Przy przeprowadzaniu kuracji fosforowej nieorganiczne związki fosforowe okazały się niewystarczające, ponieważ, jak wykazały badania *Zadika, Cilberta i Posternaka*, nieorganiczne związki fosforu nie zostają zasymilowane i opuszczają organizm, nie przyjmując udziału w procesie przemiany materji. Badacze ci stwierdzili także, że jakkolwiek w ustroju ludzkim znajdują się związki fosforowe nieorganiczne w postaci soli kwasu fosforowego, to jednak w każdej bez wyjątku komórce, znajdują się organiczne związki fosforowe (np. lecytyna). Przekonano się też, że podawanie organicznych związków fosforowych wywołuje w organizmie znacznie wybitniejsze działanie, aniżeli podawanie nieorg. soli kwasu fosforowego. Wobec tego zaczęto stosować w lecznictwie związki fosforowe organiczne, z których pierwszym związkiem była lecytyna.

Lecytynę otrzymał *Gobley* w 1847 roku z żółtka jaja kurzego. Gobley znalazł też w lecytynie kwas glicerynofosforowy, kwasy tłuszczowe i związek azotowy, który dopiero Strecker w 1869 roku zidentyfikował z choliną. Lecytyna należy do lipoidów, do grupy monoamidomonofosfatydów, w których stosu-

nek fosforu do azotu jest 1 : 1 i zawiera 3,84% fosforu organicznie związanego, oraz 1,87% azotu. Lecytyny są bardzo rozpowszechnione w organizmie ludzkim, zwierzęcym i roślinnym. Według badań *prof. Danilewskiego* lecytyna wpływa znacznie na zwiększenie ilości czerwonych ciałek krwi i sprzyja przemianie materji.

Lecytyna otrzymana z żółtek w ilości koło 6,8% jest drogim lekiem i zawartość 3,84% fosforu jest uważana za dawkę homeopatyczną, co sprawiło, że zamiast niej zaczęto stosować kwas glicerofosforowy i jego sole, głównie Calc. glicerino-phosphoricum, zawierające około 12,6% P.

Oprócz lecytyny, występuje też fosfór organicznie związany w ustroju ludzkim i zwierzęcym w postaci związków nukleinowych i paranukleinowych. W nukleinach znaleziono 3 — 4% fosforu, w kwasach nukleinowych około 9% fosforu. Do paranukleinów zaliczyć należy protylinę, otrzymaną syntetycznie w Zakładach chemicznych Hoffmana La Roche. Protylina zawiera około 2,7% P.

Mała zawartość organicznego fosforu, dość trudne otrzymywanie tych związków w stanie czystym, zmusiły do szukania organicznych związków fosforu tańszych i zawierających większą ilość fosforu. Zwrócono się tedy do świata roślinnego.

Już *Pfeffer* w 1872 r. wykazał w pracach swoich, że globoidy, zawarte w ziarnach aleuronu, są podwójnemi solami wapnia i magnezu z kwasem fosforowym, organicznie związanym, który znajduje się w nasionach.

W 1895 roku *Palladin* otrzymał z nasion gorczycy ciało zbliżone do kwasu znalezionego w fitinie Po sternaka.

Następnie *Schultze i Winterstein* opierając się na pracach Palladina otrzymali z nasion czarnej gorczycy ciało zawierające 15,14% fosforu. Związek ten zawierał również wapń i magnez.

Posternak, wykrywszy fitinę w 1903 r., wspomina o pracach tych uczonych jako o swoich poprzednikach w badaniu związków organicznych fosforowych, typu fityny.

Posternak, otrzymawszy swoją fitynę, najdokładniej ją zbadał i wyjaśnił rolę tego związku w życiu roślin. Według niego fityna jest głównym magazynem fosforu w nasionach i kosztem fityny odbywa się kiełkowanie nasion i młodej roślinki. 70 — 90% fosforu zawartego w nasionach należy do fityny. Później dopiero roślina zaczyna wytwarzać samą fitynę z nieorganicznie związanego fosforu i CO_2, na świetle, przy udziale chlorofilu. Fityna też według Posternaka znajduje się we wszystkich nasionach, kłączach, korzeniach i cebulach.

Fosforu zawiera fityna 22,8% i jest podwójną solą wapnia i magnezu z kwasem inozytofosforowym. W handlu znajduje się też chininofityna, zawierająca 57% chininy, oraz ferrofityna.

Prelegent przedstawił zebranym szereg próbek soli wapniowo-magnezowych kwasu inozytfosforowego, otrzymanych przez się z nasion sosny, rzepaku i semen strophanti.

W dyskusji zabierali głos: *mjr. Jakubowski, dr. Otolski i dr. Fabicki.*

Po skończonej dyskusji przewodniczący złożył podziękowanie prelegentowi za jego odczyt, a następnie odczytał złożony przez *mjr. Jakubowskiego* wniosek, aby wszyscy członkowie Sekcji Farmaceutycznej zapisali się na członków Komitetu Budowy Gmachu Wydziału Farmaceutycznego. Wniosek ten może być dyskutowany, zdaniem przewodniczącego, dopiero na zebraniu następnem, t. j. po wyjaśnieniu sprawy u czynników miarodajnych.

Sprawy zawodowe.

O UNORMOWANIE STOSUNKÓW W KASACH CHORYCH.

Zarz. Gł. Z. Z. F. P. złożył w Głównym Urzędzie Ubezpieczeń Społecznych następujący memorjał:

„Apteki Kas Chorych istnieją już około dziesięciu lat. W ciągu tego okresu czasu już niejednokrotnie była poruszana na terenie Głównego Urzędu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowego Związku Kas Chorych jak i poszczególnych Kas sprawa uregulowania stosunków służbowych pomiędzy pracownikami, a Kasami Chorych. Było opracowane nawet parę projektów pragmatyki służbowej, lecz żaden z nich ostatecznie nie został zaakceptowany przez władze nadzorcze. W okresie tym stosunki służbowe były uregulowane za pośrednictwem umów zbiorowych. Umowy były zawierane bezterminowo z tem zastrzeżeniem, że każda strona mogła wymówić umowę na trzy miesiące naprzód. Po rozwiązaniu zarządów w całem szeregu Kas Chorych i zamianowaniu komisarzy rządowych, prawie każdy z komisarzy rozpoczynał swe urzędowanie od wymówienia umowy i posad pracownikom. Gdy ta pierwsza fala minęła i zdawało się, że stosunki już się ułożyły na dłuższy czas, to nastąpił drugi okres — zmiany komisarzy w poszczególnych Kasach. I w tym wypadku prawie z reguły każdy komisarz rozpoczynał swe urzędowanie od wymówienia umowy zawartej przez swego poprzednika i wymówienia posad pracownikom.

Apteki należą do tego rodzają instytucyj, że mają już określony i ustalony system pracy i nie potrzebują reorganizacji w tym stopniu, jakby się zdawało. Wymawianie umów i posad pracownikom przez każdego z nowomianowanych komisarzy Kas Chorych wprowadza jedynie dezorganizację. System tego rodzaju może stworzyć tylko szkodliwy protekcjonizm. Jak nam wiadomo, wszelkiego rodzaju oszczędności z tytułu tak zw. redukcji personelu i racjonalizacji pracy kończą się zwolnieniem długoletnich pracowników po to, żeby na ich miejsce przyjąć nowych.

Ponadto skonstatowano fakty, że czynniki niefachowe wpływają na wewnętrzny rozkład pracy w aptekach, o czem według naszego zdania może wydawać decyzję tylko zarządzający apteką. Jesteśmy w posiadaniu faktów, że są zwalniani dobrzy i wieloletni pracownicy nawet wbrew opinji kierowników aptek. W niektórych aptekach Kas Chorych pracownicy są zmuszani do pracy po za ustalonemi godzinami bez żadnego wynagrodzenia. Podobnych wypadków nie spotykamy nawet w instytucjach prywatnych. W niektórych Kasach Chorych pracownicy są przeciążeni pracą. Komisarze domagają się, żeby podczas choroby któregokolwiek z pracowników zastępowali go pozostali bezpłatnie.

Ponadto doszły nas wiadomości, że niektórzy z komisarzy Kas Chorych nie chcą zawierać umów zbiorowych, zasłaniając się instrukcjami władz nadzorczych, które jakoby zalecały niezawieranie umów. Fakt powyższy o tyle wydaje nam się wprost nieprawdopodobnym, że Kasy Chorych są instytucjami znajdującemi się pod bezpośrednim nadzorem organów Ministerstwa Pracy, które opracowuje projekty ustaw o *przymusowem rozjemstwie i o umowach zbiorowych.* W naszem przeświadczeniu nie może być podwójnej polityki względem pracowników — innej względem pracowników przedsiębiorstw prywatnych i innej względem pracowników zatrudnionych w instytucjach podległych nadzorowi Ministerstwa Pracy.

Komunikując o powyższem Zarząd Główny Związku Zawodowego Farmaceutów-Pracowników w Rzeczypospolitej Polskiej domaga się:

1) Szybkiego wprowadzenia w życie pragmatyki służbowej;

2) Wprowadzenia zasady, że do czasu opracowania pragmatyki służbowej stali etatowi pracownicy mogą być zwolnieni tylko na zasadzie orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej, która winna być niezwłocznie powołana do życia;

3) Powołania komisji fachowej dla opracowania wewnętrznego regulaminu dla aptek Kas Chorych, obejmującego jednocześnie i normę pracy;

4) Powołania specjalnej komisji do opracowania ramowej umowy dla wszystkich aptek Kas Chorych

5) Wyeliminowania aptek kasowych z wydziałów lekarskich i powołania do życia samodzielnych wydziałów aptecznych".

Ruch związkowy.

Z ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z. Z. F. P.

W dniu 29 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Komietu Wykonawczego Z. Gł.

Obecni koledzy: *S. Szlindenbuch, J. Cyranowski, Edm. Szyszko, Cz. Fink-Finowicki, Cz. Nałęcz* i w charakterze gościa kol. *Z. Jankiewicz.*

Przewodniczył kol. *E. Szlindenbuch*, protokółował kol. *Nałęcz.*

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia Kom. Wyk.
2. XV-ty Zjazd Delegatów,
3. Apteki Kas Chorych,
4. Kronika Farmaceutyczna,
5. Sprawy bieżące,
6. Wolne wnioski.

1. Protokół po odczytaniu zatwierdzono.

2. Po wysłuchaniu sprawozdania z nadesłanych odpowiedzi co do terminu i miejsca XV-go Zjazdu Delegatów, postanowiono zwołać zjazd w Wilnie w drugiej połowie kwietnia r. b. Jednocześnie powierzono kol. Nałęczowi przygotować na następne posiedzenie porządek dzienny Zjazdu.

3. Po zreferowaniu przez kol. Nałęcza położenia na terenie aptek Kas Chorych, a szczególnie wymawiania umów i posad prawie przez każdego nowomianowanego komisarza, przeprowadzono dyskusję i postanowiono w powyższej sprawie interwenjować w Głównym Urzędzie Ubezpieczeń. Postanowiono dążyć do wprowadzenia pragmatyki służbowej.

4. W myśl uchwały ostatniego Plenum, zmierzającej do zmniejszenia wydatków na Kronikę, postanowiono drukować Kronikę na tańszym papierze, co da około 90 zł. miesięcznie oszczędności. Zmniejszenie wydatków personalnych postanowiono odłożyć do Zjazdu.

5. Na pismo Oddziału Krakowskiego z dnia 29 grudnia r. ub. postanowiono dać odpowiedź odmowną. Z kapitału organizacyjnego uchwalonego na ostatniem Plenum postanowiono do następnego Plenum nie robić żadnych wydatków. Jednocześnie postanowiono przedstawić najbliższemu Plenum wnioski w sprawie zużytkowania funduszu organizacyjnego.

b) postanowiono wystosować zapytanie do Oddziału Lwowskiego o przyczynie wystąpienia z Rady Okręgowej Pracowników Umysłowych.

c) delegatów na Kongres pracowników umysłowych w dniu 8 i 9 marca r. b. postanowiono wysłać w porozumieniu z Oddziałem Warszawskim.

Z ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO.

Zarząd Oddziału Warszawskiego Z. Z. F. P. wystosował do Okręgowego urzędu Ubezpieczeń w Warszawie następujące pismo w sprawie zatargu w Powiatowej Kasie Chorych w Żyrardowie:

„W końcu listopada r. ub. komisarz Pow. Kasy Chorych w Żyrardowie p. Riedel wymówił umowę z pracownikami tamtejszej kasowej apteki. Umowa powyższa wobec tego wygasa z dniem 1 marca r. b. Dnia 12 stycznia r. b. Zarząd Związku Zawodowego Farmaceutów Pracowników zwrócił się do p. Riedla z prośbą o wyznaczenie terminu konferencji w sprawie zawarcia nowej umowy.

Pan komisarz na pismo Związku nie dał żadnej odpowiedzi, a zapytywany przez kierownika tamtejszej apteki, kiedy wyznaczy konferencję, oznajmił, iż ze Zwiazkiem rozmawiać wogóle nie będzie.

Wobec tego Związek zwrócił się jeszcze raz listem poleconym i na ostatni otrzymał odpowiedź od p. Riedla, iż konferowanie uważa za zbyteczne, wobec tego, że będzie angażował nowy personel apteczny indywidualnie. Żadnych powodów zwolnienia wszystkich dotychczasowych wieloletnich pracowników p. komisarz nie podał.

Uważając, że zwolnienie w obecnych ciężkich czasach całego personelu aptecznego bez żadnych motywów jest wysoce krzywdzące i nie powinno mieć miejsca w instytucji społecznej, która znajduje się pod zwierzchnictwem Min. Pracy i Opieki Społecznej, uprzejmie prosimy Okręgowy Urząd Ubezpieczeń Społecznych o łaskawe rozpatrzenie powyższej sprawy.

Dodać należy, iż personel apteki Pow. Kasy Chorych w Żyrardowie zajmował zawsze wobec Kasy nader obywatelskie stanowisko, i kiedy przed paru laty miejscowa Kasa Chorych znalazła się w trudnych warunkach finansowych, farmaceuci byli pierwsi, którzy się zgodzili dobrowalnie na obniżenie swych pensji o 10%.

Zarząd Oddziału Warszawskiego Z. Z. F. P. uprzejmie komunikuje, iż w sobotę dnia 21 lutego r. b. o godz. 22-ej w I-ym terminie i o godz. 22 m. 30 w II terminie odbędzie się **walne roczne zebranie** członków Oddziału Warszawskiego Z. Z. F. P. z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania,
2. Sprawozdanie Zarządu:
   a) ogólne,
   b) kasowe,
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
4. Preliminarz budżetowy na rok 1931,
5. Wybory Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego,
6. Wolne wnioski.

*

Ze względu na wynikły zatarg z pracownikami apteki Pow. Kasy Chorych w Żyrardowie Zarząd Z. Z. F. P. ostrzega kolegów przed przyjmowaniem posad w tamtejszej aptece.

Wiadomości bieżące.

PROMOCJA NA STOPIEŃ DOKTORA FARMACJI.

Dnia 6 lutego r. b. w auli Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczysta promocja na stopień Doktora farmacji, członka Zarządu Oddziału Warszawskiego Z. Z. F. P. Pani Koleżanki *Flory Wandy Kudrzyckiej*.

Uroczystość miała bardzo imponujący i poważny charakter.

Wielka aula uniwersytecka była przepełniona przedstawicielami wszystkich ugrupowań farmaceutycznych, którzy przybyli do świątyni wiedzy, aby złożyć serdeczne życzenia pierwszej polskiej farmaceutyce tak zaszczytnie odznaczonej za wybitną pracę w dziedzinie farmakognozji. Punktualnie o godz. 13 m. 15 do auli weszli, ubrani w uroczyste szaty Jego Magn. Rektor Uniwersytetu Warszawskiego P. *Prof. Dr. Michałowski*, Dziekan Wydz. Farmaceutycznego P. *Prof. Dr. Wł. Mazurkiewicz*, pod którego kierunkiem P. *Dr. F. Kudrzycka* przygotowała swą pracę doktorską oraz Prodziekan P. *Prof. Dr. Zaleski.*

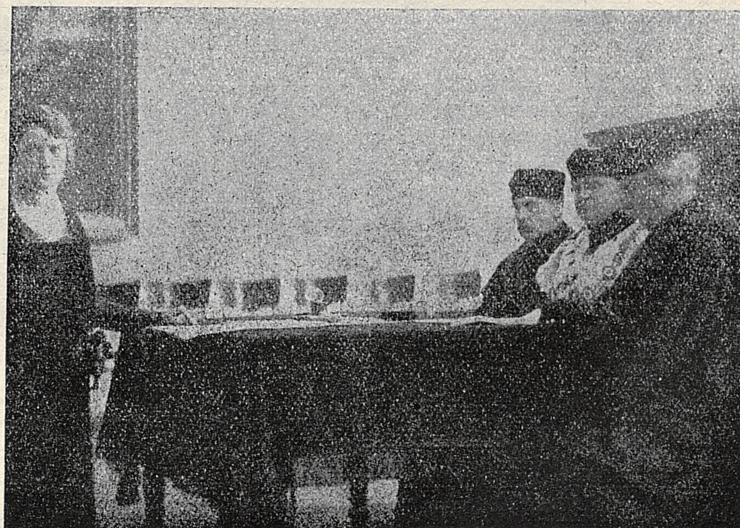
Na widok dostojnych kapłanów wiedzy obecni powstali, składając w ten sposób wobec najwyższych luminarzy hołd polskiej nauce.

Następnie Profesorowie zajęli miejsca na wzniesieniu, a Pan Dziekan *Prof. Dr. Mazurkiewicz*, zwracając się do P. *Dr. Kudrzyckiej* odczytał po łacinie akt promocji i odpowiedniej przysięgi. Poczem złożywszy życzenia Nowopromowanej, P. P. Profesorowie opuścili aulę. Teraz dopiero okrążyli promowaną Panią Doktora przedstawiciele zawodu, koledzy i znajomi, składając wiele, wiele serdecznych życzeń i wiązanki kwiecia. Wśród obecnych zauważyliśmy tam P. *Dr. farmacji A. Ossowskiego, P. Adj. B. Olszewskiego, P. Dr. M. Pronera, P. Mr. St. Krauzego, P. Mr. Gębskiego, P. Mr. Wójcika, P. Mr. Rostafińskiego, P. radcę Millera,* Prezesa P. P. T. F., *P. Mr. Maciejowskiego, P. Mr. Borejszę, P. Mr. A. Ossowskiego, P. Dr. Otolskiego, P. Mr. Filipowicza,* przedstawicieli Koła Studentów U. W. z prezesem *P. Michalskim* na czele, liczne grono studentów, a szczególnie słuchaczów III roku.

Imieniem Zw. Zaw. Farmaceutów Pracowników w Rzecz Pol. złożyli życzenia i wiązankę kwiatów koledzy: Wiceprezes Zarządu Głównego *Edmund Szyszko*, członek Kom. Wyk. *Czesław Fink-Finowicki* i prezes Oddziału Warszawskiego *Witold Hirschhauer.*

Pani *Dr. Kudrzycka* dzięki wybitnym zdolnościom,

wysokiej wrodzonej inteligencji i niezwykłym zaletom charakteru cieszy się ogólną sympatją, dla zawodu zaś aptekarskiego jest prawdziwą chlubą.

E. S.

Nagroda Kasy imienia Mianowskiego. Kasa im. Mianowskiego przyznała nagrodę z funduszu wieczystego z darowizny Wojciecha Sawickiego prof. Adamowi Maurizio za pracę p. t. „Pożywienie roślinne i rolnictwo w rozwoju dziejowym".

Oficjalny wykaz specyfików farmaceutycznych. Monitor Polski z dn. 27 stycznia r. b. zawiera wykaz specyfików, które mogą się znajdować w obrocie, doprowadzony do dn. 15 grudnia 1930 roku. W wykazie tym specyfiki, które mogą być wydawane z drogeryj, są wydrukowane kursywą.

Kursy przygotowawcze do egzaminu na stopień pomocnika aptekarskiego rozpoczną się w dniu 9 marca r. b. Zapisy przyjmowane są w kancelarji Oddz. Warszawskiego Związku Zaw. Farmaceutów Pracowników przy ul. Marszałkowskiej 138 (IV-e piętro, front).

Egzamin odbędzie się w końcu m. maja r. b. Informacji udziela T. Szczucki, Zakład Chemji Farmaceutycznej Uniw. Warsz. ul. Krakowskie Przedm. 26.

Zaślubiny. Dnia 31 stycznia r. b. w Samborze, w miejscowym kościele parafjalnym odbyła się uroczystość zaślubin kol. mag. St. Niwińskiego, członka Oddz. Warszawskiego Z. Z. F. P., z kol. mag. Br. Suchodolską.

Szczęść Boże młodej parze!

Kongres Centr. Organizacji Pracow. Umysłowych. — Stosownie do uchwały Rady Głównej Centralnej Organizacji Zw. Zaw. Prac. Umysł. z dnia 18 stycznia 1931 r. — Kongres Delegatów Związków, należących do Centralnej Organizacji, zwołany został na dzień 8 i 9 marca r. b. z następującym porządkiem obrad:

I-szy dzień obrad: 1) Zagajenie, 2) Wybory Prezydjum, 3) Powitanie, 4) Referaty, 5) Uchwalenie regulaminu, 6) Przyjęcie protokułu poprzedniego Kongresu, 7) Sprawozdanie z działalności, 8) Sprawozdanie finansowe, 9) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 10) Wybór Komisyj: mandatowej, głównej, specjalnej, organizacyjno-finansowej, ideowej, międzynarodowej, gospodarczej, kulturalno-oświatowej. 7) Wybory władz.

II-gi dzień obrad: Obrady Komisyj, Sprawozdanie Komisyj, Zamknięcie Zjazdu.

ODEZWA.

Zwracam się tą drogą do Szan. Kolegów o wskazanie mi:

1) Największej apteki w Polsce (publicznej, zakładowej i t. d.).

2) Nazwisk najbardziej znanych z pracy na niwie zawodowej czy naukowej właścicieli aptek w Polsce.

3) Nazwisk najbardziej znanych polskich profesorów farmacji na wyższych uczelniach.

Ad 2) i 3) pożądane są krótkie notatki biograficzne odnoszące się do osób zmarłych, jak i żyjących.

Dane powyższe niezbędne mi są dla udzielenia wyjaśnień prof. Raubenheimerowi z Brookyn (U.S.A.), który zwrócił się o informacje do farmaceutów wszystkich krajów i narodów. Nie chcąc wyjaśnień swych potraktować zbyt jednostronnie, pozwalam sobie na powyższą odezwę z prośbą o nadsyłanie uwag pod niżej podanym adresem w terminie najdalej do 15 marca 1931 r.

Już zgóry dziękuję wszystkim tym Szan. Kolegom, którzy w dobrze zrozumianym interesie propagandy Polski i polskiej farmacji za granicą nie poskąpią mi Swych cennych uwag.

Henryk Szancer

Przemyśl, woj. lwowskie, ul. Szeroka 6.

Ze Świata

AMERYKA PŁN. *Największa apteka świata.* Wedle Apoth. Ztg. największą apteką na świecie jest centralna apteka miejska w Nowym Jorku. Apteka ta zaopatruje 26 szpitali i 156 poliklinik. Obrót roczny apteki wynosi 750 tysięcy dolarów. Główne wejście 10-piętrowego gmachu znajduje się na dachu (!), którędy dostają się towary do wnętrza za pośrednictwem wyciągów. Odnośnie do tej notatki zauważa Bull. Sc. Pharmacol., że centralna apteka szpitalna w Paryżu w niczem nie ustępuje aptece nowojorskiej, gdyż obsługuje 36 szpitali i 250 państwowych, departamentalnych, miejskich i prywatnych domów zdrowia; różni się natomiast od swej siostrzycy brakiem wejścia przez dach, natomiast dla umożliwienia ruchu kołowego wehikułów okazała się konieczność zaprowadzenia ruchu jednostronnego!

DANJA. *Ustawodawstwo w zakresie środków odurzających.* Począwszy od 1.I.1931 do kategorji środków odurzających zaliczają się również benzoilomorfina, wszystkie estry morfiny, Dilaudid. Dicodid i Eucodal.

FRANCJA. *Wykonywanie zawodu aptekarskiego na Martynice.* Na mocy rozporządzenia z 27.XII.1929 o wykonywaniu zawodu aptekarskiego na Martynice do otwierania aptek i ich prowadzenia uprawnione są jedynie osoby z odpowiedniem wykształceniu akademickiem. Ponieważ jednak cyfra tych ostatnich nie wystarczą chwilowo dla potrzeb ludności Martyniki, rząd francuski wydał ostatnio rozporządzenie, mocą którego istniejące w kolonji „składy apteczne" mogą spełniać swe funkcje aż do wygaśnięcia posiadanego przez nie prawa. Na Martynice jest czynnych w obecnej chwili 2 aptekarzy I klasy, 15 aptekarzy z dyplomem miejscowym, w mniejszych środowiskach zaś rolę aptek odgrywają „składy apteczne". W najbliższym czasie zyska Martynika 8 dyplomowanych aptekarzy studjujących obecnie we Francji. W każdym razie na przyszłość wyłącznie aptekarze dyplomowani będą mieli prawo otwierania aptek.

NORWEGJA. Począwszy od września 1930 r. obowiązuje w Norwegji nowy system studjów farmaceutycznych. Czas trwania studjów określono na 9 półroczy, z których trzy przypadają na pracę w aptekach. Wedle statystyki z 1 stycznia 1930 r. liczy Norwegja 258 aptek publicznych, w tem 34 apteki realne. Obok właścicieli pracuje w aptekach 305 sił dyplomowanych i 118 pomocników. Liczba uczniów wynosi 37.

WŁOCHY. Na podstawie rozporządzenia z dnia 6.I.1930, nie wolno wprowadzać, przygotowywać ani sprzedawać produktów zawierających inne alkohole, jak alkohol etylowy.

ŚWIATOWA PRODUKCJA CHEMICZNA. — Niemiecka komisja ankietowa opublikowała zebrane przez siebie dane, dotyczące światowej produkcji chemicznej. Wartość jej wzrosła z 10 miljardów marek w r. 1913 do 22 miljardów w r. 1927, przyczem największy wzrost przypada na Stany Zjednoczone, których udział w produkcji wynosi 43.4%. Prawie zatem połowa światowej produkcji chemicznej, wartości około 10 miljardów marek, przypada na to jedno państwo.

Drugie miejsce zajmują Niemcy (16.5%), trzecie — Wielka Brytanja (10.5%), czwarte — Francja (6.9%). Na wszystkie pozostałe kraje świata razem przypada 22.7%.

Wśród produktów na czoło wysuwają się wyroby farmaceutyczne, ich wartość wynosi 3 miljardy marek, potem idą farby mineralne (2.5 miljarda), sztuczny jedwab (2 miljardy) i inne.

Produkcja azotu przedstawia wartość 1.5 miljarda.

Ostatnie miejsce zajmują barwniki anilinowe, reprezentujące zaledwie 3% całej produkcji chemicznej.

OD REDAKCJI.

W numerze niniejszym rozpoczęliśmy druk pracy D-ra J. Fabickiego p. t. „Słownik preparatów biologicznych (surowice i szczepionki)", którą zamieszczamy w postaci wkładki.

Redakcja i Administracja „Kron. Farmac." czynne od godz. 11 do 3 codziennie, oprócz niedziel i świąt.
Warszawa, Marszałkowska 138 m. 8. Telefon 323-18. Konto czekowe P.K.O. 8491.

Redaktor odpowiedzialny: **Kazimierz Dąbrowski.** Wydawca: **Zw. Zawod. Farmac. Prac. w Rzeczypospolitej Polskiej.**

Zakł. Druk. F. Wyszyński i S-ka, Warszawa, Warecka 15.